

Zašto smo se udružili? (Why a network of NGO's in health care?)

Mensura Dražić

Koalicija udruga u zdravstvu

We don't want our doctors to work for us but with us
Jack Apfel, Diabetes UK

Ovoj izjavi sad već pokojnog dužnosnika iz dijabetičkog saveza Ujedinjenog kraljevstva dodala bih komentar drugog Engleza, koji je govoreći o dijabetičkoj skrbi na jednoj od sekcija nedavno održanog 19. kongresa Međunarodne dijabetičke federacija (IDF – International Diabetes Federation) u Cape Townu, Južnoafrička Republika, izjavio da su **za organiziranu zdravstvenu skrb potrebni organizirani pacijenti.**

Upravo s takvom namjerom prije nešto više od tri godine iz Hrvatskog saveza dijabetičkih udruga (HSDU) inicirali smo udruživanje s drugim organizacijama civilnog društva iz područja zdravstva kako bismo se bolje organizirali i više angažirali oko zdravstvene zaštite u Hrvatskoj kao i oko uspostavljanja međunarodnih kontakata. Bio bi to angažman u kojem kao građani dajemo vlastiti doprinos podizanju zdravstvene kulture kroz civilne inicijative u suradnji sa stručnim i državnim institucijama kojima je zdravstveno prosvjećivanje i briga o zdravlju građana profesionalna obveza.

Nakon pripremnih radnji koje smo započeli dogovorom na Sajmu udruga 2002. osnovali smo Koaliciju udruga u zdravstvu (KUZ) i od tada nastojimo naći svoje mjesto u društvu. U travnju 2003. održali smo osnivačku skupštinu i kako nalaže Zakon o udrugama donijeli Statut Koalicije udruga u zdravstvu gdje su napisani ciljevi zbog kojih smo se udružili.

PRIVREMENA ADRESA:

Hrvatski savez dijabetičkih udruga

Zagreb, Dugi dol 4a

Tel/Fax: 01/ 23 30 991; 01/ 48 47 807

e-mail: presi@diabetes.hr

MB:1845705, ŽR: 2360000-1101789947 *Zašto KUZ?*

Različiti oblici umrežavanja u drugim područjima djelovanja organizacija civilnog društva već postoje, a svima su razlozi i nakane isti:

udruženi možemo poduzimati energičnije korake za postizanje ciljeva, u našem slučaju boljeg zdravlja i kvalitete života građana, kroz aktivnosti koje proizlaze iz Statuta Koalicije, a navedene su kao Ciljevi i Djelatnosti KUZ-a:

Ciljevi:

- međusobna pomoć i suradnja članica KUZ-a;
- zajedničko nastupanje članica KUZ-a prema ostalim subjektima zdravstvenog sustava;
- stvaranje lokalnih centara potpore za udruge u zdravstvu i pomaganje istih;

- zajedničko nastupanje članica KUZ-a prema jedinicama lokalne uprave i samouprave i države u zastupanju interesa članica i ostalih organizacija civilnog društva;
- promocija civilnog društva u građanstvu, gospodarstvu i javnoj upravi, informiranje i jačanje pozitivne slike o vrijednostima, ulozi i djelovanju organizacija civilnog društva;
- osnaživanje uloge hrvatskih udruga u zdravstvu i promocija pozitivnih iskustava hrvatske zdravstvene politike u međunarodnoj suradnji.
- aktivno uključivanje članica KUZ-a i korisnika zdravstvene zaštite u zdravstvenu politiku i reformu zdravstva;
- uključivanje KUZ-a i korisnika zdravstvene zaštite u odlučivanje i nadzor zdravstvenog sustava u svim područjima i na svim razinama;
- promoviranje i zaštita prava pacijenata;
- osnaživanje zdravstvene prevencije i promocija zdravog načina življenja.

Djelatnosti:

- vođenje jedinstvene baze podataka o udrugama u zdravstvu i ostalim subjektima hrvatskog zdravstvenog sustava;
- praćenje domaćih i stranih propisa u području zdravstva, te predlaganje i zagovaranje kvalitetnijih rješenja hrvatske zdravstvene politike;
- koordiniranje i provođenje zajedničkih akcija i projekata svojih članica, KUZ-a i drugih subjekata u zemlji i inozemstvu, kao što su javna istupanja, tribine, okrugli stolovi, predavanja, seminari, istraživanja, izdavaštvo, javna događanja, kampanje i sl;
- ostale aktivnosti od zajedničkog interesa sukladno odlukama KUZ-a.

Za očekivati je da mreža udruga predstavlja povoljniji okvir za koordinirano djelovanje i veću učinkovitost, poticaj za socijalnu koheziju, a da su pri tome zadržana temeljna načela udruživanja radi ostvarivanja zajedničkih nastojanja bazirana na povjerenju, solidarnosti i uzajamnosti. Kao i u svakom početku javljaju se problemi, a prema dosadašnjim iskustvima učinci udruživanja su i pozitivni i negativni.

Pozitivnih je manje, djelomično zbog relativno kratkog razdoblja postojanja KUZ-a u kojem se nije moglo provoditi sve aktivnosti zbog kojih smo osnovali Koaliciju. Naime, za ovakav oblik mreže raznorodnih udruga (popis udruga možete vidjeti klikom na link: [Registar udruga KUZ-a](#), u pdf dokumentu) kao i zbog teškoća oko organiziranja operative dolaze do izražaja uobičajeni problemi koji proizlaze iz nedostatka financijske potpore jer KUZ do nedavno nije ispunjavao sve uvjete za prijavu na natječaje. Tako je KUZ do sada radio bez uredskog prostora, bez zaposlenika i nužne informatičke podrške zbog čega je bila otežana komunikacija i sustavno praćenje svih inače dostupnih neophodnih informacija među ostalima i onih o iskustvima drugih u organizaciji mreže nevladinih organizacija. Ipak postoje pozitivna iskustva kroz prve kontakte s Ministarstvom zdravstva i socijalne skrbi, županijskim i gradskim uredima za zdravstvo kao i strukovnim društvima Hrvatskog liječničkog zbora za koje su povodi bili predstavljanje ili društvena događanja u području zdravstva kao što je uvođenje administrativnih pristojbi i upućivanje protesta nadležnim institucijama u ime udruga KUZ-a te organizacija javnih rasprava o dokumentima koji su bili predloženi kroz zdravstvenu reformu.

Negativna iskustva rezultat su različitih objektivnih i subjektivnih okolnosti:

- Prema Statutu KUZ-a formiran je Izvršni odbor u kojem 9 članova predstavljaju različite udruge od kojih svaka osim što dolazi iz različitih krajeva Hrvatske ima i svoje područje djelovanja i specifične oblike rada. Uz prednosti koje takav vid vođenja udruge omogućava, takvo se upravljačko tijelo pokazalo neučinkovitim u ovoj fazi organiziranja bez prethodnih iskustava u radu civilne organizacije, kojoj je u ovom trenutku primarni zadatak postići status i naći sadržaje rada od zajedničkog interesa za sve učlanjene udruge s vrlo raznolikim interesima.
- Bez prethodnih iskustava bilo je također teško definirati strateški i akcijski plan rada i oblikovati ciljeve i sadržaje projekata kod prijave za natječaje na koje se KUZ mogao prijaviti pri čemu je bilo nužno navesti čvrste argumente o potrebi i koristi predloženih sadržaja i aktivnosti u projektu od interesa za sve udruge – članice KUZ-a;
- Uvažavajući obveze članova Izvršnog odbora KUZ-a prema vlastitim udrugama što im ne daje dovoljno prostora ni vremena posvetiti se više suradnji u KUZ-u i kreiranju novih sadržaja rada, za daljnji uspješniji rad bit će potrebno provesti statutarne i organizacijske izmjene i ustrajati na iznalaženju sredstava za provođenje operativnih poslova KUZ-a.

Zaključno: što poduzeti, što očekivati?

U sadašnjem stupnju organiziranosti civilnog društva opravdano je pitati se što država može

prepustiti civilnim inicijativama u području zdravstva? Za aktiviste udruga bila bi ohrabrujuća spoznaja da državne i stručne institucije kao i poslovni sektor pokazuju povjerenje u vrijednosti samoorganiziranja građana i mogućnosti njihovog doprinosa općem boljitku. Za uspješno uključivanje civilnih udruga u društvena zbivanja preduvjet je aktivno partnerstvo između sva tri sektora, uzajamnost i nužan protok informacija. U tom bi se slučaju potvrdilo opravdanim osnivanje udruga za samo - pomoć, koje su bliže problemima građana u svakodnevnom životu, a članovi udruga rado će kroz volonterski angažman ulagati svoje vrijeme, dobru volju i energiju za programe od opće koristi, pri čemu se podrazumijeva i njihovo sudjelovanje u odlučivanju i kreiranju politike.

Koristeći informacije i iskustva drugih moguća rješenja za djelotvornije uključivanje u društvena zbivanja i unapređenje u radu organizacija civilnog društva mogu biti:

a) *Socijalno poduzetništvo* koje omogućava drugačiju kadrovsku strukturu i pristup rukovođenju (uz plaćanje zaposlenika) kao i stil vođenja udruge koji može pomoći okupljanju članstva, boljoj organizaciji i opstanku. Takvo rješenje može značiti proizvodnju dobara ili pružanje usluga radi stjecanja resursa što udruhu čini neovisnom o izvorima financiranja putem natječaja, koji su sve teže dostupni (iz državnog proračuna sve manje sredstava se izdvaja za financiranje udruga!). Bez dovoljnog iskustva u zagovaranju često je u pitanju opstanak udruge i ispunjavanje njene misije.

b) *Gospodarstvo kao partner* organizacija civilnog društva podrazumijeva društvenu odgovornost gospodarstva koja proizlazi iz razvoja socijalnih država i strategije razvoja gospodarskog sektora u novom okruženju. Gospodarstvo u statusu građanina znači prihvaćanje načela solidarnosti i društvene odgovornosti, potiče socijalnu koheziju (partnerstvo sa državom i lokalnom zajednicom), ali istovremeno povećava ugled tvrtke što uz promociju općeg dobra doprinosi i vlastitom komercijalnom interesu. Za udruge u području zdravstva to su u prvom redu farmaceutska i prehrambena industrija (korporacijska filantropija)

c) *Globalizacija odozdo* kao proces povezivanja sa srodnim organizacijama što pruža mogućnost za postizanje veće moći, ali i veće društvene odgovornosti.